

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danske Ordsprog og Mundheld, samlede og ordnede af Nik. Fred. Sev. Grundtvig", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. VIII. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker:
https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1845_808A-txt-shoot-idm284/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommersielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

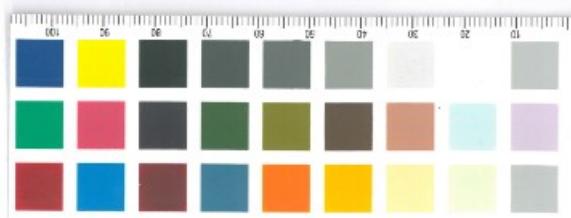
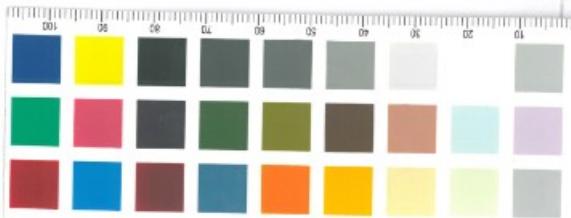
Af de brugte Tegn betyder A Laale, S. Syv,
M. Mønske Mundheld, Rl. Rimkroniken og Ps. Ordsprogs-Psalmen, og hvor intet Tegn findes, er Menningen, at det har jeg selv hørt; men findt dette sædvanlig
vist staae til, har dog endel seent opdagede Heil lært mig, at
Utanagen for at gjøre et saadant Arbeide seiffrift, er meget
utafnemmelig, saa jeg man noies med den Bevidshed, ingen
Gid at have sparet.

Maaatte nu fun Arbeitset i det Hele være saa betimes-
ligt, at det bliver slittig brugt og snart overgaæret af et langt
bedre! Kun det er mit Ønde, men det er ogsaa mit Haab,
fordi, efter Ordsproget, som lidtig trostede mig, men flettes
dog i Samlingen: det brander først, som er Alden næst;
thi af al Hverdags-Tale ligger Intet Folke-Nanden saa
nær, som de øgte Ordsprog, og findt Endel, som jeg kun
har fundet i Voger, turde findes nægter, saa kan jeg dog
sele paa min folkelige Samvittighed, at de er kun jaa i
Forhold til dem, der vil gaae glat ind i Munden, de kom
ud af, og giøre Savn paany til at rense baade Smagen,
Stilen, og Hjernen for alt det fremmede Braggodes,
hvormed vi er blevet hjemmøgte og blemrede!

1. **H**ar man sagt A, maa man ogsaa sige B.
Der skal Haag til varne Svun. S.
Bogstoven ihjelstaer, men Nanden gør leverde.
Nanden er villig, men Kredit er streligt.
2. Karet har en vid Mund og en stor Mage. U.
Med Karenen kanter man Forstand.
Hvad der ikke staaer i Kar, kan ske ad Karre.
En Abe kommer en Anden til at gabe.
Aben skal ogsaa have sin Dorvedag. M.
10. Adel uben Dob er Legte uden Eps. S.
Et det et Spoegsmaal, om Kongen er Adel?
Adam fil en Hof og Eva fil en Hof, deraf er al vor
Adels-Hof.
15. Agt kommer ei Alt i Pung. U.
Hvad den ligge ingen Magt paa, giver jeg ingen Agt paa.
Det var ikke godt, om Alle havde Magt som de har Agt.
Med Alderen verr Brådom. U.
Alderdommen maa man holde Neget tilgode.
Alderdom gør hvitere, men ei bedre. S.
20. Al Snak lader sig høre, og al Mad lader sig æde.
De er ikke Alle Frækner, som har farvet Haar. U.
De bliver ikke Alle Prester, som i Stole gaae. Ps.
De er ikke Alle Farde, som har lange Kopper. Ps.
Gi er alle fugle Høje. U.

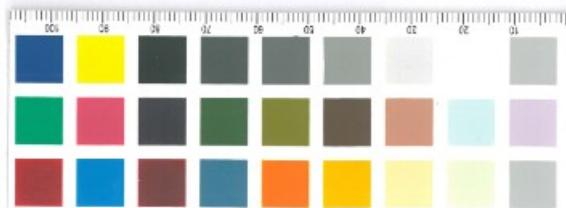
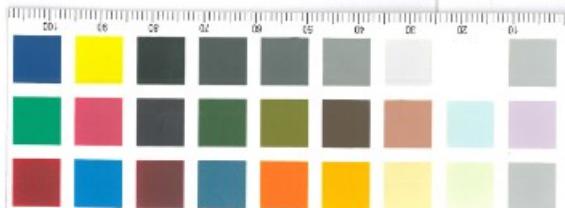
Danse Ordsprog.

1

- Alle Knob giseler, naar de blcoer brugt.
 25. Bi er Alle Mennefter, naar vi er affterte.
 Man fal ei alle Ord Vde give. *U.*
 Hvo Alle vil tjene, saer Tak af Jagen. *U.*
 Alle Eventyr er Logen og alle Visser sande. *S.*
 Alle Vnader hicher, sagde Soen, han greb en Myg. *U.*
 30. Hvem der vil vase gennem alle Bande, han drakner til-
 føst. *S.*
 Doe fal vi Alle.
 Bi fal Alle den Bei, sagde Bonden, han saer En blev
 hengt.
 Bi er Alle Syndere.
 Det er umueligt at gjøre Alle tilpas.
 35. Det gaar galt, hoor Alle vil raade.
 Alle Beilere er rige og alle Ganger fattige. *U.*
 De er ei Alle Fruer, som har lange Stæb, og ei Alle
 Kofte, som har lange Knive. *U.*
 Hvem der vil have alt si Eget, saer Intet af Andres.
 Det er ikke Alt i Mare godt, som i Mund er godt. *U.*
 40. Det vorde ei Alt til Regn, som multer. *U.*
 Afste-Brud bliver aldrig fater-Brud. *S.*
 Man græss ei paa de Beie, man aldrig kommer. *S.*
 Det er ikke godt at bœ paa afsare Beie.
 Der groer ikke Korn paa afsare Beie.
 45. Hvem der hægger ved afsar Bei, saer mange Mejdere. *S.*
 Almindelig Ven og almindelig Vande er almin-
 delig sande. *S.*
 Et Spog, et Andet Alvor.
 Spog kan blive til Alvor.
 Slave Alvor paa Gammen. *U.*
 50. Alvor og Gammen kan bedst sammen. *U.*
 Der er aldrig det Tant, der er jo Alvor isblandt. *S.*

- Jagen æder den Andens Mad, uden han bliver deraf
 ugled. *Pf.*
 Stundum har den En Dyden og den Anden Lyffen. *M.*
 Tit har den En Pungen og den Anden Pengene.
 55. Den ene Stodder fan ikke taale, at den Anden har to Kieppe.
 Den ene Navn hægger ikke Diet ud paa den Anden.
 Ens Dod, en Andens Brod.
 Naar den ene Det slæss haardt i, springer tit den An-
 den op.
 Det fal være en haard Winter, naar den ene Usæ æder
 den Anden. *S.*
 60. Den ene Sorg slæffer den Anden (sagde Konen: igaard
 dode min Mand, dog tabte jeg min Naal). *U.*
 Det duer ikke at bygge op med den ene Haand og rive
 ned med den anden.
 Den ene Dag gaarr, den anden kommer.
 Den ene Høstligeb (Willighed) er den anden vord.
 Bid byder anden ind. *U.*
 65. Den ene Klev holder den anden i Skeden.
 Hver er vild i en Andens Bræ. *S.*
 Det er en smal Sag at skære en bred Nem af en An-
 dens Ryg.
 Anden Mans Heste og egen Svobe fan taale meget. *S.*
 Det er ingen Sag at svonne, naar en Anden holder
 Hovedet i veiret.
 70. Den En støber Auglerne og den Anden flyder dem ud.
 Det er godt at stange under en Andens Blus. *U.*
 Den En saaer, den Anden høster.
 Kan du ikke komme frem, saaj kør om i en anden Gade.
 Hvad den ene Kieltring tager fra, fal den Anden lagte til.
 75. Den En malser Butten og den Anden holder Soldet
 under. *S.*

- Mangen En fader selv i den Grav, han grov til en Anden.
Den En har Lyst til Moderen og den Anden til Datteren (saa bliver de Begge gift).
Godt at hilse om en Andens Hud. S.
Det En skal gjores og det Andet ikke forhommes.
80. Det ene Ord tager det Andet.
Hod saa Hus, at Du fader ei Andet. H.
Et er Met, et Andet Sæt (Forordning). H.
Et Haar og Andet gier Bonden stæder. H.
Et er hvad man vil, et Andet hvad man skal.
85. Det ene Bryllup gør det Andet. S.
Stuf ikke Andres Hys for at dit stal brænde stari. M.
Hjem der snaffer efter Andres Mund, saaer Stam paa sin egen.
Man seer bedre Andres Hæl end sine egne.
Man skal ikke gjøre mod Andre uden hoad man selv vil hædes og have.
90. Man skal hælt blive slog af Andres Stade. S.
Ingen holder af Andres Skade. S.
Den Bind, som blygger Nogen i Havn, borer Andre i Grund. M.
Angre aldrig Belgjort, Godt gjores ei formegel. S.
Hjem der saaer uden Kære, stal og angerlos stærke. S.
95. De er de røte Kæle, der æter saa de soeder og arbejder saa de syrer.
Man arbejder ei strængt ved Vandspanden. S.
En Arbejder er sin Bon værd.
Hjem der ikke vil arbejde, skal heller ikke ede.
Profiten gaaer til i Arbeids-Lønnen.
100. Armeest er den, som intet Godt ved. S.
Armod er en tro Folgeførend. S.

- Man kan ogsaa side Sille for Armod.
Hvo Armod kan sjule, har den leitest. S.
Armod og Kærlighed er onde at dølse. S.
105. Armod ykles, Rigdom hedes. M.
Art folger Art, af Trold fødes Djævole. M.
Det har en Art, naar Soen voer sig.
Det har ingen Art, at Giagen tuffer paa bar Kvist. S.
Arie Dig, Robber-Navle, du ej i Huld sat! S.
110. Hjem der tager ved Kry, tager ved Giald. S.
Ingen veed, hvo hinanden arver. S.
Den er lun halo Arving, som arver Foreldrenes Gods, men ei ders Dyd. S.
Arvings Graad er højt Patter. S.
Du skal ei attræae, hvad du ei kan saae. S.
115. Ave er god, naar den kommer tilde. S.
Var ikke Ave, git Verden of Lave. S.
Som man aver sine Bern, saa haver man dem.
Hvo øvelos lever, han øvelos dør. H.
Avind er en uhydelig Ting, under Skjelbet givor hun Sting, thi kan man sig ei være. M.
120. Marie saaer Avind op. H.
Man skal og avle, hvad ikke skal øres. H.
Altlingen æter sig selv op, dog æter Hubbenen med. S.
Man kan ikke saa baade i Poj og Sæf.
Man kan ikke baade blæse og have Mel i Mund.
125. Alting kan være godt nok, men dog er Baaden bedst. H.
Bageftier sommer hvidt H.
Bag i Baaden sidder Slipperen.
Det er bageftier at syde Bræken til, naar Barnet er drafner.
Somme Høf sommer Alting bag paa, ligesom Jules-
Aften paa Klællingen.

